

Forelesningsplan Menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering.

Lars Petter Soltvedt foreløpig utkast 13.11.2010
Øystein Gaasholt og Lars Petter Soltvedt 1.12.2010

Modul 2 Det flerkulturelle samfunn

Formålet med denne modulen er at studentene utvikler forståelse til å takle kulturelle motsetninger. Med utgangspunkt i forrige semesters innføring i menneskerettigheter søker vi nå å videreutvikle vår forståelse for de ulike psykologiske, sosiale, økonomiske og politiske betingelser for fremveksten av en fredskultur i flerkulturelle omgivelser. Vi vil gjøre dette ved å sette fokus på slike fenomen som identitetsskaping, verditilhørighet og fremmedgjørelse på det individuelle plan; nasjonalisme, pluralisme, fremmedfrykt og intoleranse på gruppeplan; samt nasjonsbygging, statsdannelse, og demokratiutvikling på statsplan.

Det vil si at denne modulen også handler om det akademiske studiet av det flerkulturelle statssamfunn – om forholdet mellom etnokulturelt definerte befolkningsgrupper og mellom staten og etnokulturelle minoriteter. Modulen består av to hoveddeler. Den første (og største) delen tar for seg empirisk baserte teorier om hvordan slike forhold er - og om hvordan tingenes tilstand i så måte kan forklares. Denne delen begynner med å problematisere forestillingen om at menneskeheten så å si fra naturens hand er delt opp i ulike folkeslag, nasjoner og etniske grupper. Dernest rettes oppmerksomheten mot konflikt og konfliktpotensial i flerkulturelle stater. Her er det særlig to forhold som vil bli behandlet. Det første av disse er skjebnen til urbefolkninger og øvrige historiske minoriteter, med fokus ikke minst på norsk politikk overfor disse gruppene. Det andre er forholdet mellom vestlig kultur og "islamsk" kultur i dagens Europa. Modulens/kursets andre hoveddel tar for seg teorier om hvordan tingene bør være – altså normativ politisk teori. De sentrale spørsmålene her dreier seg om rettferdighet i flerkulturelle liberale demokratier og om liberale demokratiske staters moralske forpliktelser overfor immigranter, flyktninger og asylsøkere.

1. HELGESAMLING modul 2 Det flerkulturelle samfunn

Fredag 21. januar kl. 1000-1200 Velkommen til nytt semester.

Førsteamanuensis Lars Petter Soltvedt ved Høgskolen i Buskerud vil orientere om innholdet i studiet *Menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering*. Deretter vil Øystein Gaasholt gi en kort oversikt over planen for modul 2 og gi innhold til begrepet "multikulturalisme."

Felles *bli-kjent* lunsj mellom kl. 1200 og 1300.

Sted: - HiBu A650

1300-1500 (for nye studenter)

Innføring i fjernundervisning ved internettprogrammet *Fronter*. Ved Knut Anders Høiås, Høgskolen i Buskerud.

Innføring i informasjonskompetanse og elektronisk biblioteksbruk for studenter ved Høgskolen i Buskerud. Ved høgskolebibliotekar Rolf Petter Hegland

Sted: - HiBu U4505

1300-1500

Gjennomgang av eksamen for modul 1 *Innføring i Menneskerettigheter*. Ved stipendiat Christian Stokke.

Sted: - HiBu A6508

Lørdag 22. januar

0900 - 1200 Forelesning ved en tidligere student: rådgiver ved NOAS, Norsk organisasjon for asylsøkere Sylo Taraki eller andre fra innvandrermiljøet. *Noen sosiale og psykologiske aspekter ved det å være flyktning i Norge. Om verdens flyktnings situasjon og situasjonen for asylsøkere i Norge*

Sted: - HiBu A3504

1300 - 1500 Forelesning ved førsteamanuensis Lars Gule, Høgskolen i Buskerud. *Profesjonsutdanning i det flerkulturelle samfunn.*

Sted: - HiBu A3504

Søndag 23. januar.

1000-1200. Forelesning ved førsteamanuensis Øystein Gaasholt. Forestillinger om, og teoretiske perspektiver på hvordan nasjoner og etniske grupper konstitueres, herunder hva er "kultur" og hvilken rolle kultur spiller i forholdet mellom stat, nasjon og etnisk gruppe.

2

Sted: - HiBu A3504

1300 – 1500. Forelesning ved førsteamanuensis Lars Petter Soltvedt. Om sivilisasjoner og sivilisasjonskonflikt. Samuel P. Huntingtons syn på "Vesten mot resten." I hvilken grad har hans syn på Vestens nye fiendebilde påvirket stater politikk i den internasjonale samhandlingen? I hvilken grad har hans syn vært med på å gi innhold til stigmatiseringen av "de andre?"

Sted: - HiBu A3504

2. HELGESAMLING

I løpet av den andre helgesamlingen vil oppmerksomheten rettes mot urbefolkninger og nasjonale minoriteter. I norsk sammenheng blir det å rette oppmerksomheten mot særlig samer, rom og romanifolket. Vi vil – også ved hjelp av dem selv, dykke ned i disse befolkningsgruppernes tragiske historie i møtet med statsmakt og europeisk "siviliseringsideologi", og berette historien fra undertrykkelse til oppreisning og sjølråderett.

Vi vil deretter rette søkelyset mot FNs spesialrapportør for urbefolkningers rettigheter og ved hjelp av eksempler fra Afrika se hvor berettiget denne spesialrapportørens arbeid er.

Fredag 18. februar.

0900-1200 Forelesning ved førsteamanuensis Øystein Gaasholt. Om urbefolkninger og europeere: vi ser på forholdet mellom dem i Nordamerika, Australia, New Zealand og Nord-Europa. Det blir den triste men kanskje ikke håpløse historien om indianere og inuitter, *aboriginies* og maori og her i Norge samer.

1300-1500 Forelesning ved førsteamanuensis Anne Julie Semb fra Universitetet i Oslo. Om norsk samepolitikk: fra assimilering til integrering og selvråderett?

Lørdag 19. februar.

0900-1200 Opplæring i joik og en innføring i samisk kulturelt mangfold. Ved tidligere student Biret Mienna og en representant for *Galdu*. Kompetansesenteret for urfolks rettigheter ().

1300-1500 Om situasjonen for nasjonale minoriteter i Norge. Ved Mari Møystad fra Glåmdalsmuseet Om taternes historie som nasjonale minoritet i Norge.

Søndag 20. februar. 0900-1200: Tyrone Savage is back and will lecture on the "Treatment of Indigenous People's within the Human Rights System" He will relate the work of the Special Rapporteur on the situation of human rights and fundamental freedoms of indigenous minorities and give examples from the African Great Lakes sub-region as well as South Africa will illustrate both the vulnerability of indigenous minorities as well the ways in which this discourse can be instrumentalized to mobilize a majority to "cleanse" the land of "foreigners"

1300-1500 Tyrone Savage will highlight continuing challenges in Africa: Respecting Indigenous Minority's Rights or the Welfare of the Majority? With examples from Botswana, where traditional lands of Khoi Khoi ["Bushman"] are also diamond rich; why respect for their rights IS everyone's issue if one is to foster a civilized world.

3. HELGESAMLING

I den senere tid har vi vært vitne til en tilspissing av debatten vedr. innvandring og innvandrere i Europa og en oppblomstring av organisert innvandreriendelig høyrepopulisme. Samtidig utsettes vi til stadighet for nyheter om menneskerettighetsbrudd, manglende integrering og radikaliserings i islamske innvandrer miljøer. Hensikten med denne helgesamlingen er å se nærmere på hva som ligger til grunn for disse problemene.

Fredag 18. mars

0900-1000 Førsteamanuensis Øystein Gaasholt vil avklare og utdype noen ytterligere sentrale begreper: assimilasjon, integrasjon, diskriminering og segregering

1000-1200: Om å være muslim i Norge. Ved en representant for ett av de muslimske miljø i Norge. Vi ser på den generelle livssituasjonen for muslimer i Norge, også i lys av den senere tids presseoppslag om "ordenspoliti", privatskoler for muslimer og og utdanning av imamer i Norge.

1300-1500 Mangfoldet i Islam. Om ulike trossretninger innenfor en av verdens største religioner. Ved Ralf Haberling.

Lørdag 19. mars

0900-1200: Sammensatte samfunn: Innvandring og inkludering. Ved professor Kjellstadli ved Universitetet i Oslo UiO

1300-1500: Islamisme i innvandrer miljøer. Ved professor Unni Wikan fra Universitetet i Oslo

Søndag 20. mars

1000-1200: Høyrepopulisme i Europa. Ved Anders Jupkås , stipendiat ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

1300-1500: Islamisering som en trussel mot den demokratiske tilstand?
Foreløpig åpent for gjesteforeleser.

4. Helgesamling

I den fjerde helgesamlingen retter vi søkelyset på normativ teori vedrørende liberale demokratiers minoritets- og flyktningepolitikk. Vi analyserer det konstitusjonelle demokratiets antatte "fortreffelighet" mht. menneskerettighetenes beskyttelse i den flerkulturelle kontekst. Vi avslutter denne modulen søndag med spørretime, oppsummering, evaluering og utdeling av eksamen med noen siste eksamensforberedende formaninger.

Fredag 15. april

0900 –1200 Forelesning ved førsteamanuensis Øystein Gaasholt, Høgskolen i Buskerud. *Multikulturalisme som politisk program.* Hvordan søker etniske minoriteter å utøve sine rettigheter innenfor rammen av et moderne demokrati – basert blant annet på respekt for de internasjonale menneskerettigheter og individets ukrenkelighet.

Sted: - HiBu A3504

1300 –1500 Forelesning ved førsteamanuensis Øystein Gaasholt, Høgskolen i Buskerud. Den liberale kritikken av multikulturalisme. *Normativ politisk teori om liberale demokratier og etniske minoriteter.*

Sted: - HiBu A3504

Lørdag 16. april

0900 – 1200 Forelesning ved førsteamanuensis Øystein Gaasholt, Høgskolen i Buskerud. *Normativ politisk teori om liberale demokratier og etniske minoriteter.* Hva sier normativ politisk teori om hvordan moderne demokratiske stater og borgerne i slike stater bør forholde seg til kulturelt definerte minoriteter?

Sted: - HiBu A3504

1300 – 1500 Billedforedrag ved Haakon Lislrud om "Det nye slaveriet." Haakon Lislrud kommer tilbake og holder på vegne av Norad sitt meget sterke foredrag om menneskehandel og utnyttning av kvinner og barn.

Sted: - HiBu A3504

Søndag 17. april

1000-1200 Åpent for gjesteforeleser – eventuelt bidrag fra studentene

1300-1500 Spørretime, seminar og oppsummering ved Øystein Gaasholt og Lars Petter Soltvedt. Evaluering og utdeling av eksamen.

Pensum

Eriksen, Thomas Hylland (2001), *Flerkulturell forståelse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Gibney, Matthew J. 1999. "Liberal Democratic States and Responsibilities to Refugees", *American Political Science Review* 93 (1): 169-181. **Kompendium**

Gurr, Ted (1994) "Peoples against States: Ethno-political Conflicts and the Changing World System", *International Studies Quarterly*, 38: 347-377. **Kompendium**

Gaasholt, Øystein 1992. "Etnisk konflikt", *Politica* 24: 357-373. **Kompendium**

Hampton, Jean 1997. "Citizenship, nationalism, and culture". Kap. 6 i Jean Hampton, *Political Philosophy*. Boulder, CO: Westview Press. **Kompendium**.

Hernes, Gudmund and Knud Knudsen (1992) "Norwegian's Attitudes Toward New Immigrants", *Acta Sociologica* 35: 123-139. **Kompendium**

Kjelstadli, Knut (2008) *Sammensatte samfunn. Innvandring og Inkludering*. Oslo: Pax forlag.

Kymlicka, Will (2002). "Multiculturalism" in Kymlicka, W. *Contemporary Political Philosophy. An Introduction*. Oxford: Oxford University Press. **Kompendium**

Johnson, James (2000). "Why Respect Culture?" *American Journal of Political Science* 44 (3): 405-418. **Kompendium**

Lund, Anne Bonnevie og Moen, Bente Bolme (red) (2010). *Nasjonale minoriteter i det flerkulturell Norge*. Trondheim: Tapir Forlag.

Okin, Susan Moller (1998). "Feminism and Multiculturalism: Some Tensions". *Ethics* 108: 661-684. **Kompendium**

Semb, Anne Julie (2001). "Bokessay: En liberaler slår tilbake", *Mennesker og rettigheter* 4: 95-101. **Kompendium**

Sen, Amartya (2006). *Identity and Violence*. New York, London: W.W. Norton & Co.

Skarpeteig, Margot (1996). "Nasjon – hva og hvorfra?" *Internasjonal politikk* 54: 215-235. **Kompendium**

Ucarer, Emek M. (2001). "Managing Asylum and European Integration: Expanding Spheres of Exclusion?" *International Studies Perspectives* 2 (3): 288-304. **Kompendium**

Waltzer, Michael (1990). "The Communitarian Critique of Liberalism" i *Political Theory*.

Østerud, Øyvind (1994), *Hva er nasjonalisme?* Oslo: Universitetsforlaget.
Kap. 1: "Nasjonen". **Kompendium**

Offentlige dokumenter og publikasjoner::

Stortingsmelding 28 (2007-2008), *Samepolitikken*. Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Stortingsmelding 15 (2000-2001) Nasjonale minoriteter i Norge – Om statlig politikk overfor jøder, kvener, romani og skogfinner.

Annen anbefalt lesing:

Bjerkeli, Bjørn og Per Selle (2003) *Samer, makt og demokrati*. Oslo: Gyldendal.

Bromark, Stian og Herbjørnsrud, Dag (2002), *Blanke løgner, skitne sannheter*. Oslo: Tiden forlag.

Hagtvet, Bernt (2008) *Folkemordenes svarte bok*. Oslo: Universitetsforlaget

Haugen, Hans Morten og Lars Gunnar Lingås, red. (1996), *Kampen for menneskeverdet. Livssynene i møte med fremmedhat og ekstremnasjonalisme*. Oslo: Universitetsforlaget.

Høgmo, Asle (1998), *Fremmed i det norske hus. Innvandreres møte med bygdesamfunn, småby og storby*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Lavik, Nils Johan (1998), *Rasismens intellektuelle røtter*. Oslo: Tano Aschehoug.

Wikan, Unni (2002), *For Ærens Skyld*. Oslo: Universitetsforlaget.

Evaluering

Evaluering ved fire ukers hjemmeeksamen. Utlevering av hjemmeeksamen lørdag 18. april 2009. Frist for innlevering (senest poststemplett) mandag 18. mai 2009.

Adresser og kontaktpersoner

Lars Petter Soltvedt Høgskolen i Buskerud, Institutt for Økonomi og statsvitenskap, Postboks 251, 3611 Kongsberg. Tlf. 32 86 97 07. E-mail: lars.petter.soltvedt@hibu.no.

Øystein Gaasholt, Høgskolen i Buskerud, Avdeling for økonomi og samfunnsvitenskap, Postboks 251, 3611 Kongsberg. Tlf. 32 86 97 05. E-mail: oystein.gaasholt@hibu.no.

Kjøp eller bestilling av pensumlitteratur

Formidles via Lars Petter Soltvedt eller direkte til Akademika bokhandel på Kongsberg. Tlf. 32 86 95 00.

Med forbehold om endringer underveis. Følg med på kursets internettsider gjennom <http://kurs.hibu.no/>